

Motion till riksdagen

1988/89:Ub333

av Catarina Rönnung och Sylvia Pettersson (båda s)

Tillsättning av statliga tjänster ur jämställdhetssynpunkt

Lagen om offentlig anställning utgår från att en arbetsgivare vid tjänstetillsättning har att beakta kriterierna förtjänst och skicklighet. Riksdagen har nyligen beslutat om en lagändring innebärande att skicklighet skall sättas före förtjänst vid en meritvärdering. Anledning var att man skulle få en mindre statisk ordning i den statliga befordringsgången. Duktiga människor skulle ges möjlighet till ett snabbare avancemang och stanna kvar i offentlig tjänst. Tanken bakom denna lagändring var god men har trots detta på skolans område medfört mindre lyckade konsekvenser. Förtjänst innebär att man samlat lång praktisk erfarenhet inom ett område. "skicklighet" bedöms huvudsakligen p.g.a. formell kompetens, exempelvis akademiska betyg. För att vara en bra skolledare krävs enligt vår mening att man har lång praktisk erfarenhet av pedagogiskt arbete och att man väl känner till skolans värld och bemästrar de relationsproblem som kan uppstå mellan elever, lärare och anställda i övriga funktioner. Erfarenhet från vikariat på olika skolledartjänster är därför viktig. Det finns alltså goda sakliga grunder att tillmäta förtjänst lika högt meritvärde som skicklighet vid tillsättande av chefsbefattningar.

Det har visat sig att den ändring av lagen om offentlig anställning som riksdagen antagit har lagt hinder i vägen för kvinnor som vill avancera till skolledare. Ungefär en femtedel av alla anmälningar till JämO kommer från kvinnliga lärare med lång pedagogisk erfarenhet som konkurrerats ut av yngre män med något bättre akademiska meriter men med kortare skolarbetslivserfarenhet. JämO har i dag små möjligheter att agera med stöd av lagen.

Det har från statsmakternas sida funnits en klart uttalad vilja att främja jämställdheten främst på arbetslivets område. Under en följd av år har den ojämna könsfördelningen inom skolan varit föremål för debatt och kritik. Kvinnorna finns på lärtjänster mestadel på grundskolans låg- och mellanstadium. I gymnasiet och framför allt på skolledartjänster över huvud taget är den manliga dominansen mycket tydlig.

Riksdagen har i anledning av proposition 1987/88:108 fastslagit följande konkreta mål för kommuner och länsskolnämnder att arbeta efter. "Snarast möjligt och senast budgetåret 1992/93 bör minst hälften av antalet lediga skolledartjänster inom grund- och gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen inom ramen för sakliga urvalsgrunder tillsättas med kvinnliga sökande. Andelen kvinnor av samtliga rektorer bör på så sätt ha ökat till minst 20 % och andelen kvinnor av samtliga studierektorer till 30 %

år 1993." Dessa förändringar skall alltså vara genomförda under förhållandevis kort tidrymd.

Den arbetsgrupp som utbildningsdepartementet tillsatt för att samordna och förbereda åtgärder i jämställdhetsfrågor bör därför enligt vår mening göra en utvärdering av vilken effekt den ändring av rangordningen av de sakliga grunderna skicklighet och förtjänst haft vid tjänstetillsättningar, dels om den gagnat skolan, dels ur jämställdhetssynpunkt. Med denna utvärdering som grund skulle eventuella lagändringar i den riktning som föreslås i motionen kunna komma till stånd.

Mot. 1988/89
Ub333

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av en utvärdering rörande effekterna ur bl.a. jämställdhetssynpunkt, av den ändrade rangordningen mellan kriterierna "skicklighet" och "förtjänst" vid tjänstetillsättning.

Stockholm den 25 januari 1989

Catarina Rönnung (s)

Sylvia Pettersson (s)